

NYIM FALU FEJLESZTÉSE

DLA Doktori Iskola 2012/13 II. beszámoló
Magyari Zsuzsa, Francsics László, Szántay Zsófia

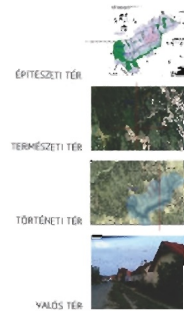
TARTALOM

1. RENDSZERBE FOGLALT VÁGYAK
  2. VIZSGÁLATOK
  3. ÖKOCSÍRA
  4. SZABÁLYOZÁS
  5. INTERDISZCIPLINÁRIS CSOPORT
  6. PÉLDÁK TANULSÁGAI
  7. KOMMUNIKÁCIÓ
  8. AZ ÉPÍTÉSZETI BEAVATKOZÁSOK ÚJRAÉRTELMEZÉSE
- MELLÉKLET: NYIM RAVATALOZÓ ENGEDÉLYEZÉSI TERV ÖSSZEFOGLALÓ

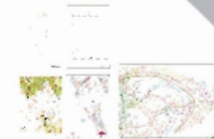
1. RENDSZERBE FOGLALT VÁGYAK

2. VIZSGÁLATOK

CEL: Érték kataszter létrehozása

3. ÖKOCSÍRA

CEL: Építész munkacsoport segítése

4. SZABÁLYOZÁS

HÉSZ

CEL: Javaslat a szabályozás módosítására

8. AZ ÉPÍTÉSZETI BEAVÍTKOZÁSOK ÚJRAÉRTELMEZÉSE

ÉPÍTÉSZET

NYIM FALU FEJLESZTÉSE

7. KOMMUNIKÁCIÓ

- Jó kérdések a Polgármester felé
- Megbeszélések a képviselő testülettel
- Az egyesületek, alapítványok felkeresése
- Workshopok a falubeliek számára a Kultúrban

CEL: Folyamatos visszacsatolás

KÖZÖSSÉG

5. INTERDISZCIPLINÁRIS CSOPORT

Közgazdász-szociológus bevonása
Major Gábor
Teljeskörű fenntartható fejlesztési stratégia kialakítása

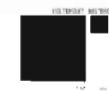

KOMPLEX TÉR VIZSGÁLATA

STATISZTIKA

problematikárisp

CEL: Lehetséges életmód-modellek felvázolása és ellenőrzése

6. PÉLDÁK TANULSÁGAI

CEL: működő gyakorlatok átvétele

1. RENDSZERBE FOGLALT VÁGYAK

Nyim község

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

HELYI TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT ÉRTÉKEK A KÖZ(ÖS)SÉGFEJLESZTÉSÉRT

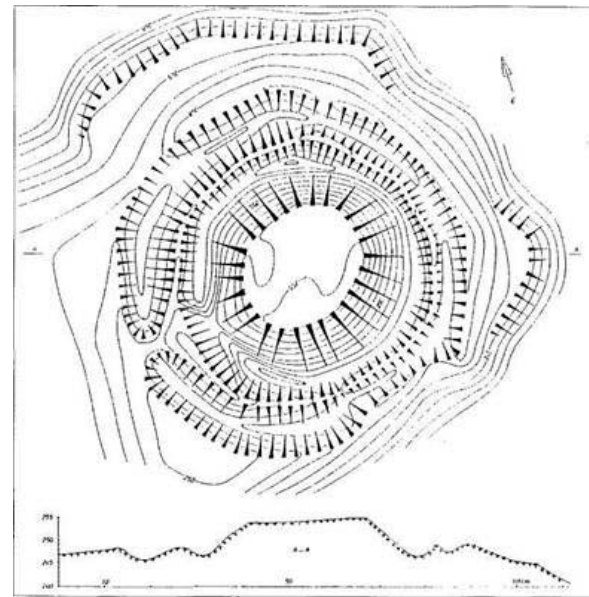
A középkori katonai felmérések az alábbiak szerint jegyzik a falut: 1799 *“Nyim. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Lengyel Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Ádándhoz, Somhoz és Ságvárhoz is 1 órányira, szántó földgye nincs, erdeje van, szőleje kevés, malma nincs, piatza Veszprémben.”*

A település neve 1193-ban említődik először Nyn néven. Majd 1229-ben kelt oklevél szerint III. Endre királyunk a székesfehérvári János lovagokat megerősítő oklevelében olvasható a község neve. A török hódoltság alatt a falu elpusztult, csak 1773-ban említődik újra Nyim néven.

Nyim címere

A település történeti hagyományait szimbolizálja a felső mező arany színe. A községet övező dombokat jelzi a hármass halom. A falu elzártságát, nehéz megközelíthetőségét a vaskapu szimbolizálja. A vízszintes kék pólva a községet kettészelő nyimi-patakot jelzi, amelyen korábban szalmahíd vezetett át. A fenyő az erdőgazdálkodást, a szarvas a gazdag vadállományt, a vadászatot, a ló a múltban hagyományos lótenyésztést jelzi. A korona arra utal, hogy a középkorban királyi udvarnokok is éltek a környéken.

FÖLDVÁR – KÁSI VÁR

1424-ből tudunk a mai Nyim Kási-vár nevű hegyére vonatkozatható váradatot. Ekkor említik Kás határában a „*mons Nagheg, in quo locus castelli haberetur-t*” azaz a Nagyhegyen lévő **várkastély** helyét.

Ma Nyim községtől nyugat-délnyugatra közel 3 km-re található a Kási-vár nevű hegy. A rövid hegynyelv északi végén emelkedő magas, kerek kúpon látható, kettős árokkal megerősítve.

A vár teljes területe 95x90 m és 0,65 ha. A központi plató 29x21 m és 0,08 ha. Alatta a szántóföldön egy nagyobb kiterjedésű település, a **várhoz tartozó középkori falu nyomai**, cserépmaradványai kerültek elő. Ez volt a forrásokban is szereplő Árpád- és középkori **Kás falu**.

PONTSZERŰ VÁGYAK

Helyszínbejárás, Nyim, 2012.11.9 -10

1. FALUHÁZ

Régen: iskola volt

Ma: kiállítás (helytörténeti gyűjtemény:
régi tárgyak)

kertben kemence (langalló sütés)
szalonnasütő

Használók: Polgárőr Egyesület - raktár

Hagyományőrző Egyesület - kézműves
foglalkozás (havi 1 alkalom)

Tervek: Padláson turistaszálló

Földszinten: foglalkoztató, kézműves terem,
oktatóterem

Kertben: vizes blokk csere, kis faházak

Megjegyzés: héjalás-csere megtörtént

2. BOLT, KOCSMA, KULTURHÁZ, VIZESBLOKK

Kocsma: fiatalabb tulajdonos, színvonalasabb szórakozás reménye, pl. videó-klub

Kultúrház: 80-100 fő befogadására alkalmas
Bál, Mikulás, Idősek Napja

Ifjúsági klub: konditerem épül (szolárium tervben)

Tervek: bio-kazán elhelyezése konténerben az vizesblokk háta mögött

3. JÁTSZÓTÉR ÉS RENDEZVÉNYTÉR

Tervek:

Az ádándi színpadlefedés lehetséges adaptációja
Buszmegálló rendezése, a színpad telepítésére javaslat
(jelenleg 30 m² viakolor burkolat)
A rendezvényteret évente 1x használják.
Esetleg félpályás kosárpálya.

Turisztikai fejlesztések: esőbeálló, padok, kerékpártároló.

4. GAZDATISZT HÁZA

Hetyei intézőé volt, unokája Angliában élő öregúr
Gyurkovics Béla budapesti ékszernagykereskedő
tulajdona

50 millió Ft teher rajta, elmaradt adók, kényszervágások

5. SPORTPÁLYA

focipálya (kispályás foci beindítása)

íjászat (ságvári kp)

lovaglás (kifejezetten sok ló a faluban, Mustang Ranch)

vadászat

6. VADÁSZHÁZ

A vadászterület 17000 ha-on fekszik a SEFAG külső területén, melyen belül egy 210 ha-os vaddisznóskert működik 2002 óta.

A vadászháztól 3 km-re termálfürdő, 6 km-re repülőtér - kiséggel érkezőknek - található.

<http://www.nyimivadaszhaz.hu/index.php>

7. TEMETŐ

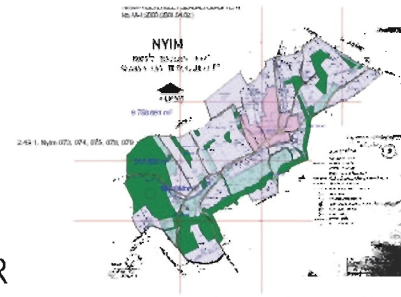
A falu bejáratánál található új temető, a meglévő ravatalozóval.

Tervek: új ravatalozó építése.

2. VIZSGÁLATOK

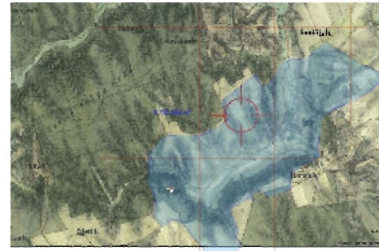
ÉPÍTÉSZETI TÉR

TERMÉSZETI TÉR

TÖRTÉNETI TÉR

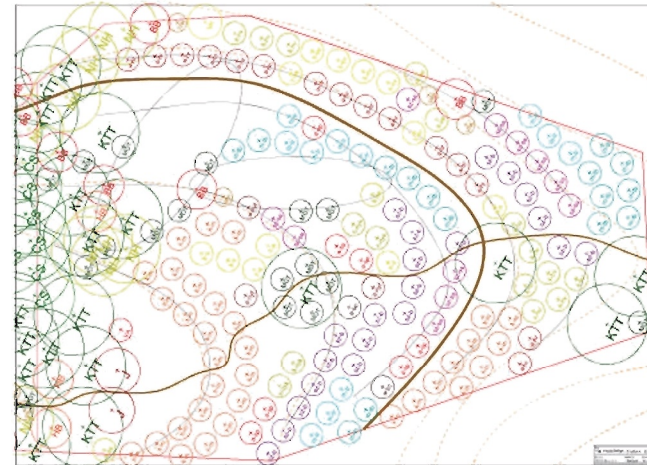
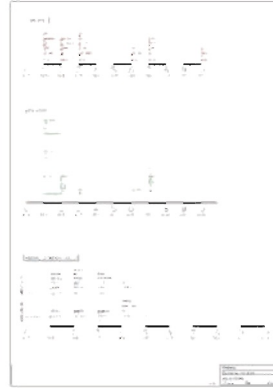

VALÓS TÉR

CÉL: Érték kataszter létrehozása

3. ÖKOCSÍRA

CÉL: Építész munkacsoport segítése

5. INTERDISZCIPLINÁRIS CSOPORT

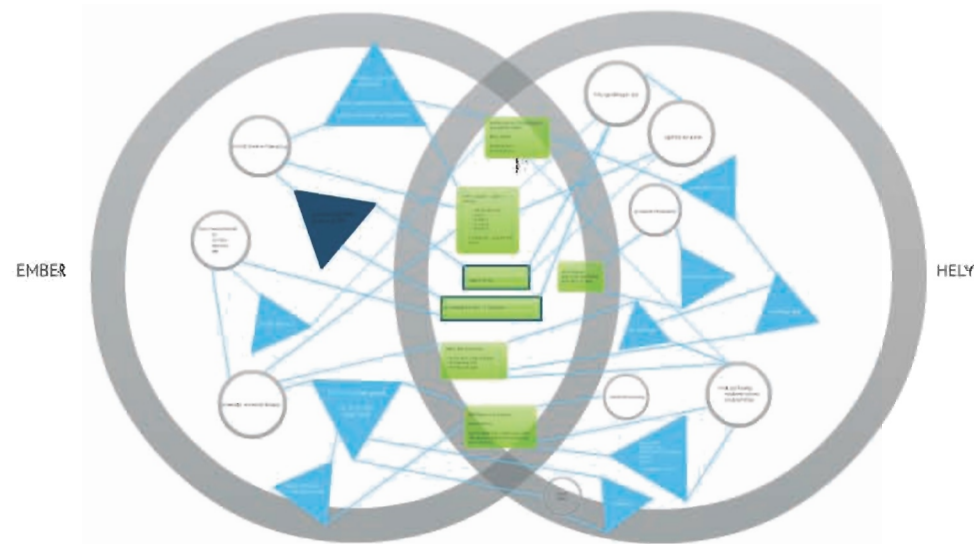
Közgazdász-szociológus bevonása

Major Gábor

Teljeskörű fenntartható fejlesztési stratégia
kialakítása

**CÉL: lehetséges életmód-modellek
felvázolása és ellenőrzése**

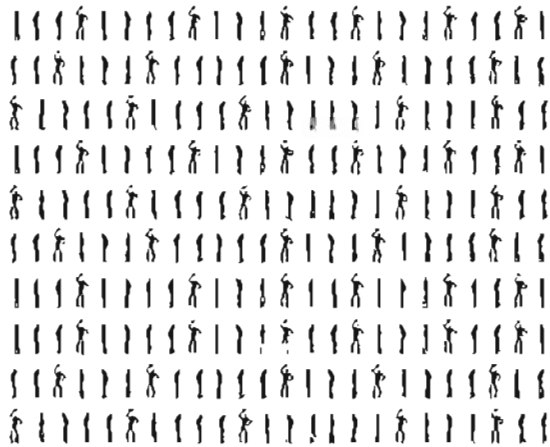
KOMPLEX TÉR VIZSGÁLATA

○ hiány ▲ adottság ■ terv / ökofalucsíra

problématérkép

STATISZTIKA

240 felnőtt

54 gyerek

30 ló

CIVIL SZERVEZETEK NYIMBEN

- Nyim Községért Alapítvány
  - Nyimi Faluszépítő és Környezetvédő Közhasznú Egyesület
  - Hagyományőrző és Kulturális Egyesület
  - Polgárőr Egyesület
  - Ifjúsági Egyesület
  - Nyimi Lovas- és Kutyas Terápiás Közhasznú Egyesület
- <http://lovaskutyasegylet.hupont.hu/1/fooldal>

KÖZÖS PROGRAMOK

- Falunap, július utolsó szombatja (nagy energia, jövőre 3 napos a tervek szerint)
- Szüreti bál
- Búcsú (falubeliek egymás között)
- év eleji nagytakarítás (iskolásokkal)
- Idősek Napja (80 felett sokan)
- Férfiak napja

INTÉZMÉNYEK

Iskola, óvoda: a '70es években zárták be, Ságvárra járnak a gyerekek iskolabuszsal (54 gyerek).

A falu lakosságának kb. 50%-a min. 2 generáció óta itt él. Sok idős, többen elvándoroltak.

A '90es évekig háztáji gazdálkodás.

Ma sokan ingáznak, illetve sokan csak nyaralónak, idényszerűen használják a házukat. Igen sok az eladó ház, illetve üres telkek is a falu belterületén.

TOROCKÓ ÉRTÉKVÉDŐ PROGRAM

Cél

- elsősorban a műemléki szempontból nem megfelelő változtatások elkerülése volt (a település egyes házain eszközölt beavatkozások előrevetítették azt a barkácsolási kedvet, amely súlyosan károsíthatta volna az építészeti összképet)

Kezdeményezők

- **műemlékvédelmi szakmai körök**
- **Dr. Román András** előterjesztése nyomán **Budapest V. Kerületének Önkormányzata** 1996-ban úgymond örökbefogadott két erdélyi települést: határozatot hozott Torockó és Énlaka építészeti öröksége megőrzésének anyagi támogatására

Eszközök

- egy **támogatási rendszer**, melynek technikai lebonyolítását Torockó esetében a kolozsvári székhelyű **Transylvania Trust Alapítvány** végzi

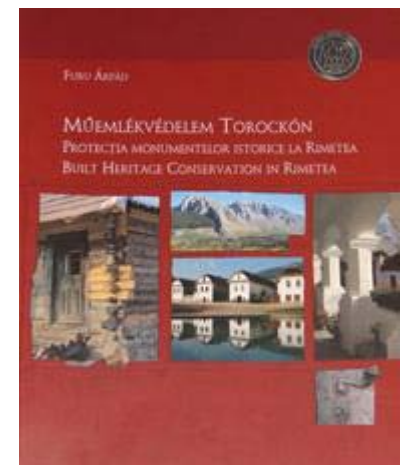
Eredmények

- karbantartási támogatás - helyreállított épületek - mintegy 130–140 ingatlan („A keret”)
- helyreállítási támogatás - pályázattal rendszer - nagyobb munkálatok elvégzése („B keret”)

A legfontosabb eredménynek az tekinthető, hogy a program tíz éves működése alatt megváltoztatta a település lakóinak a hagyományos építészeti értékekhez való viszonyát.

1999-ben Torockó Europa Nostra Díjat nyert:

"138 hagyományos házból álló, egyedi népi építészeti együttes kiváló helyreállításáért, mely szakmai körök kezdeményezésére, a legmagasabb műemlékvédelmi követelmények betartásával, határokon átnyúló támogatással és helyi elkötelezettség eredményeként valósult meg."

Programfelelős:
Furu Árpád okl. építőmérnök

A település rendszeres felmérésére és műemlék jellegű házai védelmének megszervezésére a kilencvenes években került sor a Transylvania Trust megalakulásával.

Értékek

- a 18. század végének és a 19. század első felének építészeti formakincsét tükröző, a legrégebbi típushoz tartozó kb. 10 épület, melyek fából épültek
- kőépületek, amelyeket az 1870. évi tűzvész után emeltek, körülölelve a piacteret meghatározzák Torockó egységes településképét
Ezen típus egyéniségét az arányaiban és díszítésében egyaránt jellegzetes homlokzatépítés adja. Mivel ezek a házak egyszerre, néhány év leforgása alatt épültek, építészeti formakincsük egységes. Alaprajzukat tekintve, eredeti formájukban az első típus örökségét veszik át.
- a harmadik típust a századforduló és az ezt követő évek épületei képezik
Anyaguk esetenként már téglá. Ezek az épületek is - a faluképbe jól beillő egységes jellegük folytán - építészeti szempontból becsülendő értékek.

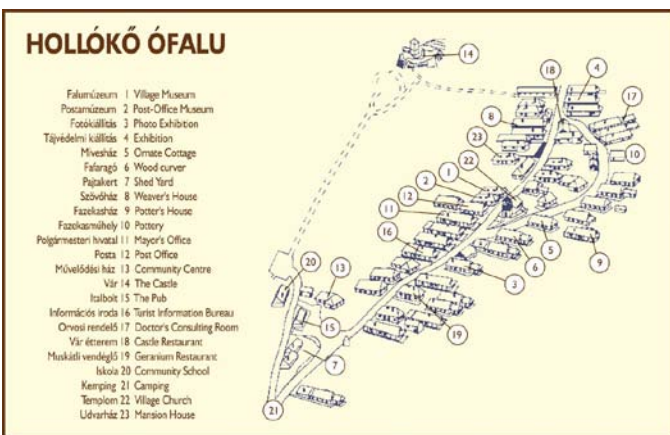

2012-ben Torockó a nemzetközi sorozatjelölés részeként Hollókővel társult jelölésben felkerült az UNESCO Világörökség Várományos Listájára.

Hollókő és Torockó Önkormányzata, valamint a két ország illetékes miniszterei már a tavalyi tárgyalásokat folytatták a társult jelölésről.

A világörökségi jelölés Európa-szerte alkalmazott technikai formája már meglévő világörökségi helyszínek kiterjesztése. A kiterjesztés elvi alapja, hogy egyes helyszínek **a hasonló vagy komplementer jellemzőkkel bírnak, ezek, azonos cím és egyetlen világörökségi bejegyzés alatt közösen csoportot alkotnak.** Ugyanakkor a Világörökségi Bizottság ösztönzi a nemzetközi, azaz különböző tagországok közös helyszíneiből álló csoportok jelölését.

„Mivel Romániának jelenleg roppant kevés az esélye arra, hogy új helyet szerezzen a jegyzéken, a szervezet ugyanis egyensúlyt kíván teremteni Európa és Afrika, valamint Ázsia között, ennek megfelelően olyan külföldi partnerrel szeretnék társítani Torockót, amely már kivívta magának a nemzetközi rangot. Ez a partner a magyarországi Hollókő település” – ismertette Kelemen Hunor tárcavezető, az RMDSZ elnöke.

HOLLÓKŐ

Hollókő a régiót jellemző, egytűcs falutípust képvisel, melynek alapstruktúráját a központi útra merőlegesen, keskeny szalagtelkeken elhelyezkedő házak kettős vonala jelenti. A palóc településeken a nagycsaládok szokás szerint egyetlen telekre építkeztek, és a család létszámának növekedésével az utcára néző első ház mögött egyszerűen egy újat emeltek. A falu központjában, a domb tetején kialakított "szigeten" áll a kis fatornyos, zsindegyel fedett templom, melyet 1889-ben közadakozásból építettek.

A településen többször pusztított tűzvész, mivel a házakat fából építették, alapozás nélkül, és könnyen gyulladó zsúptetővel fedték, a szabad tűzhelyek felett pedig kémény helyett csak füstlyukakon szellőztettek. Az 1909-es nagy tűzvész jelentette a fordulópontot: az immár vályogfalú házakat kőalapra emelték, és szarufás tetőszerkezettel, cserépzsindegyel fedték, megőrizve eredeti formájukat. A mind a századelő hangulatát, mind az ősi palóc népi építészeti stílus emlékeit magán viselő Ófalu 1911-re nyerte el mai arculatát.

Román András a magyar műemlékvédelem kiemelkedő alakja közbenjárásával sikerül a 60-as években készült, a falu központját átalakító rendezési terv végrehajtását megakadályozni, az Ófalu szerkezetét és építészetét megőrizni. A Világörökség Bizottság 1987-ben a magyarországi várományos helyszínek közül Budapest mellett elsőként a Nógrád megyei palóc falut, Hollókőt vette fel a Világörökségi Listára. Hollókő kiemelkedő építészeti örökség, és az élő közösség egysége kategória szempontjai alapján kerül a listára.

“Hollókő szelíd és harmonikus szimbiózisban fejlődött a természettel és napjainkra sem vált szabadtéri múzeumává”

Hollókő 2012

Kovács Dezső 2012-es Békési Népi Építészeti Tanácskozáson kétségbe vonta Hollókő társadalmi, gazdasági állapotának kielégítő voltát. Beszámol a világörökség alá vont ófalu elnéptelenedéséről, és kulturális felbomlásáról. Az állami, falu építészetének és épületállományának megóvását célzó pénzek kallódásáról, illetve a helyiek közötti kommunikációs szakadékról. Az általa felsorolt jelenségeknek több kézzel fogható, az építészeti örökséget veszélyeztető jelét mutatta be. Feltette a kérdést, hogy a kiüresedő, turistacentrummá váló Hollókő ófalu skanzenné válik-e a jövőben.

7. KOMMUNIKÁCIÓ

- Jó kérdések a Polgármester felé
- Megbeszélések a képviselő testülettel
- Az egyesületek, alapítványok felkeresése
- Workshopok a falubeliek számára a Kultúrban

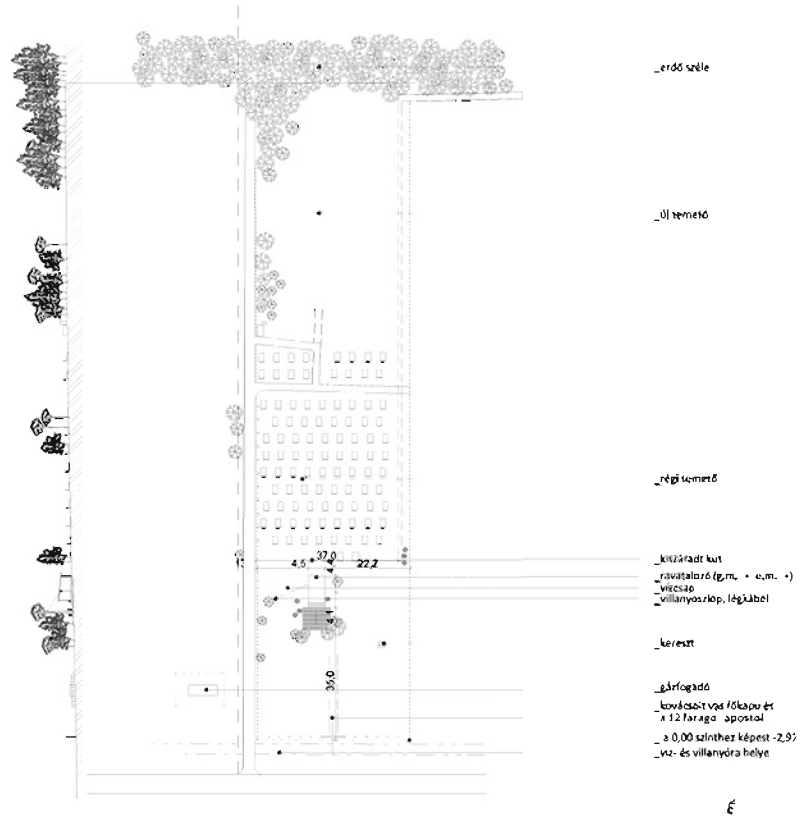
CÉL: folyamatos visszacsatolás

8. AZ ÉPÍTÉSZETI BEAVATKOZÁSOK ÚJRAÉRTELMEZÉSE

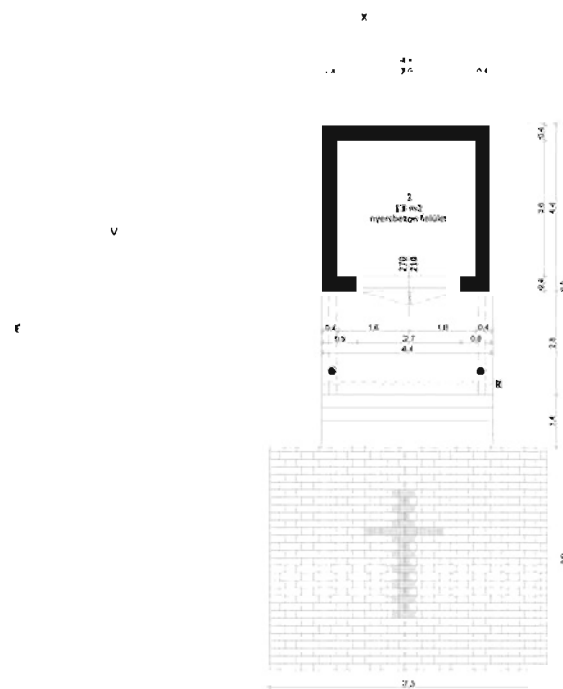
Nyim Ravatalozó

Engedélyezési terv összefoglaló

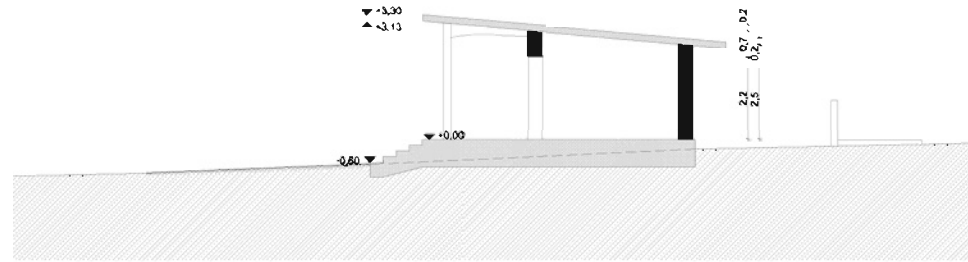
Meglévő helyszínrajz

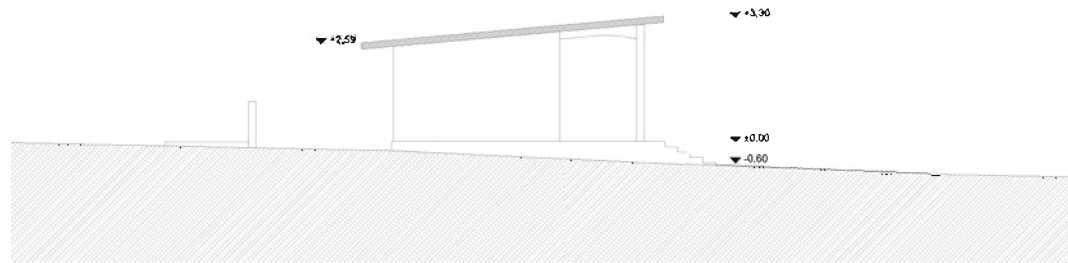
Meglévő alaprajz

Meglévő metszet

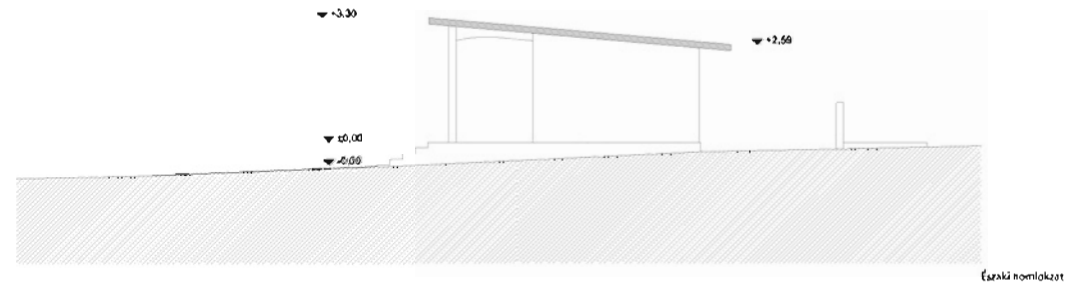

M1 metszet

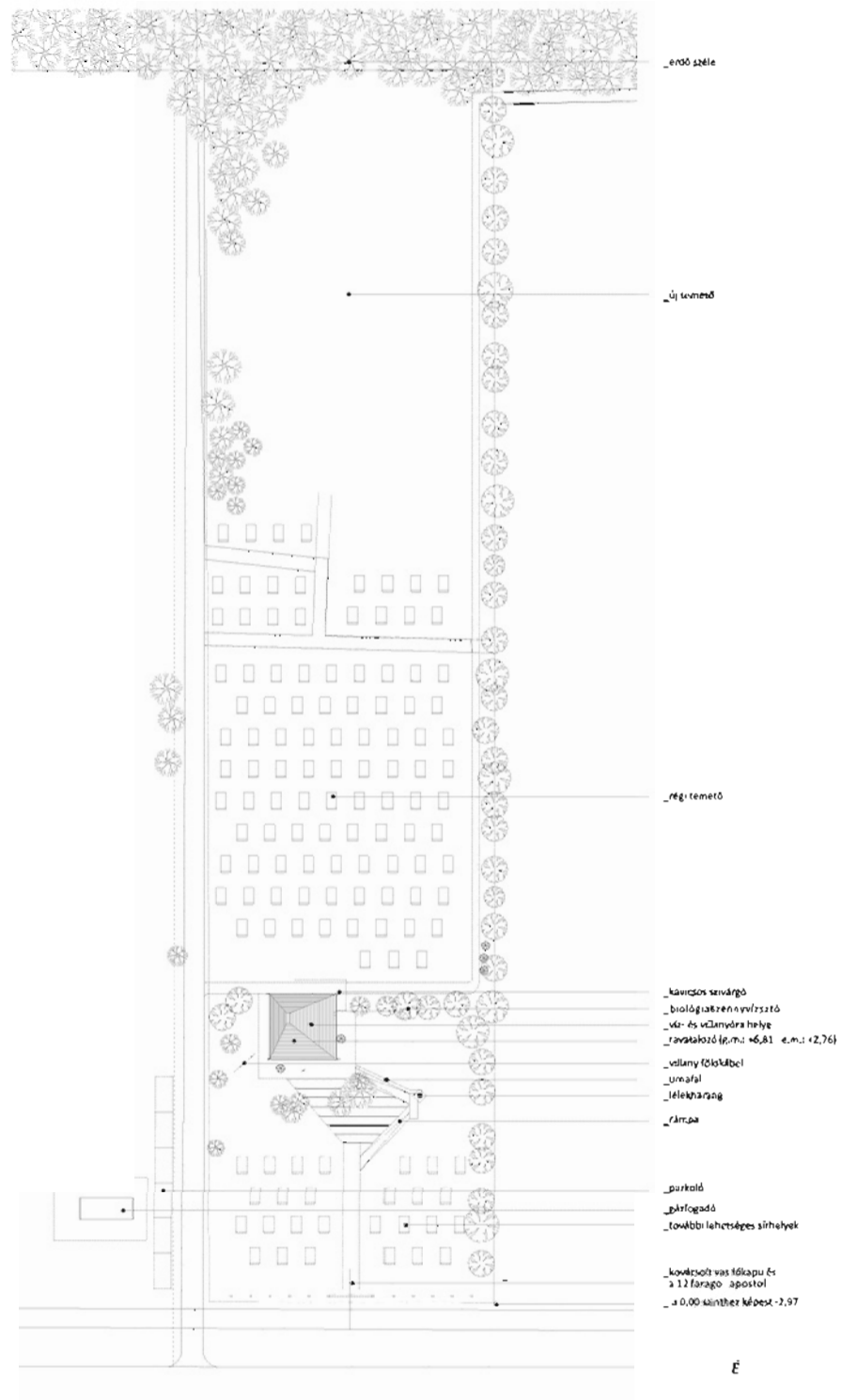

Déli homlokzat

Meglévő homlokzatok

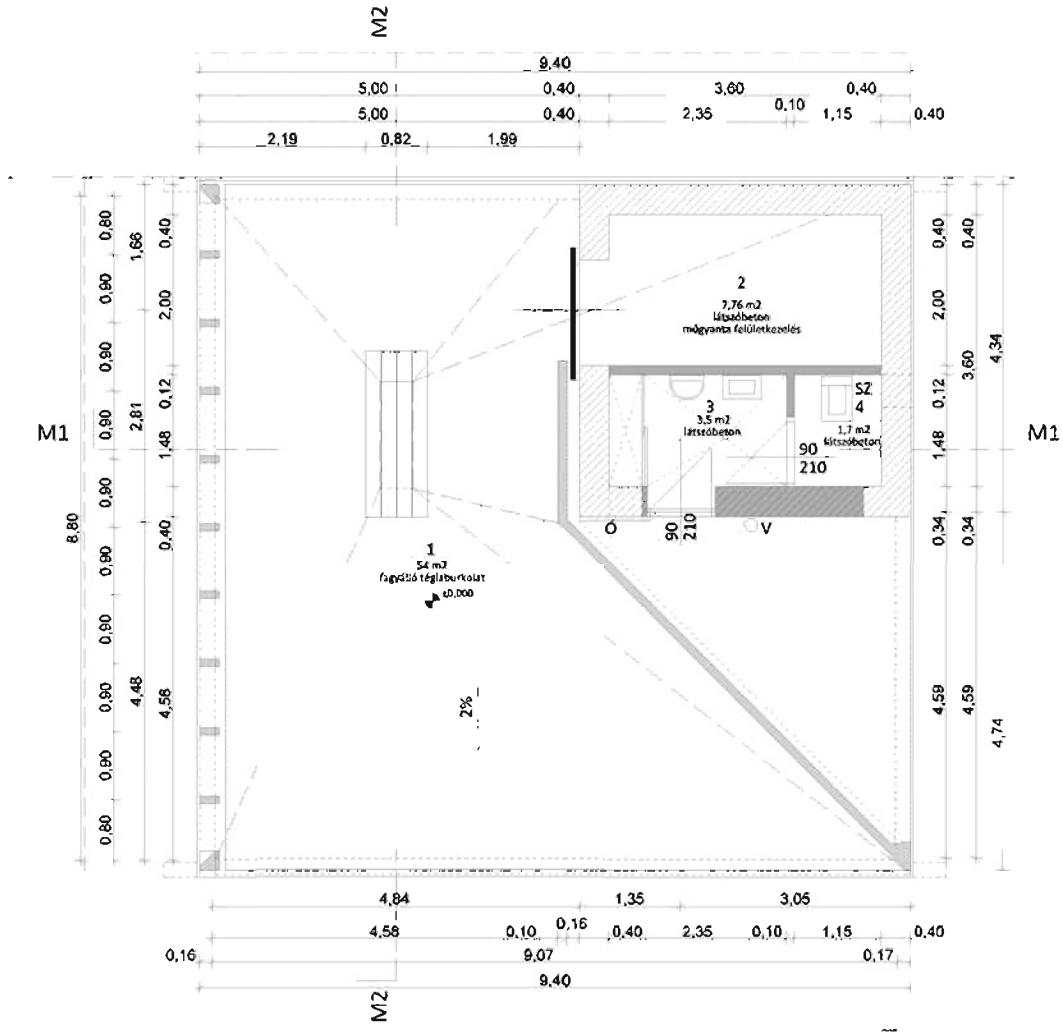

Helyszínrajz

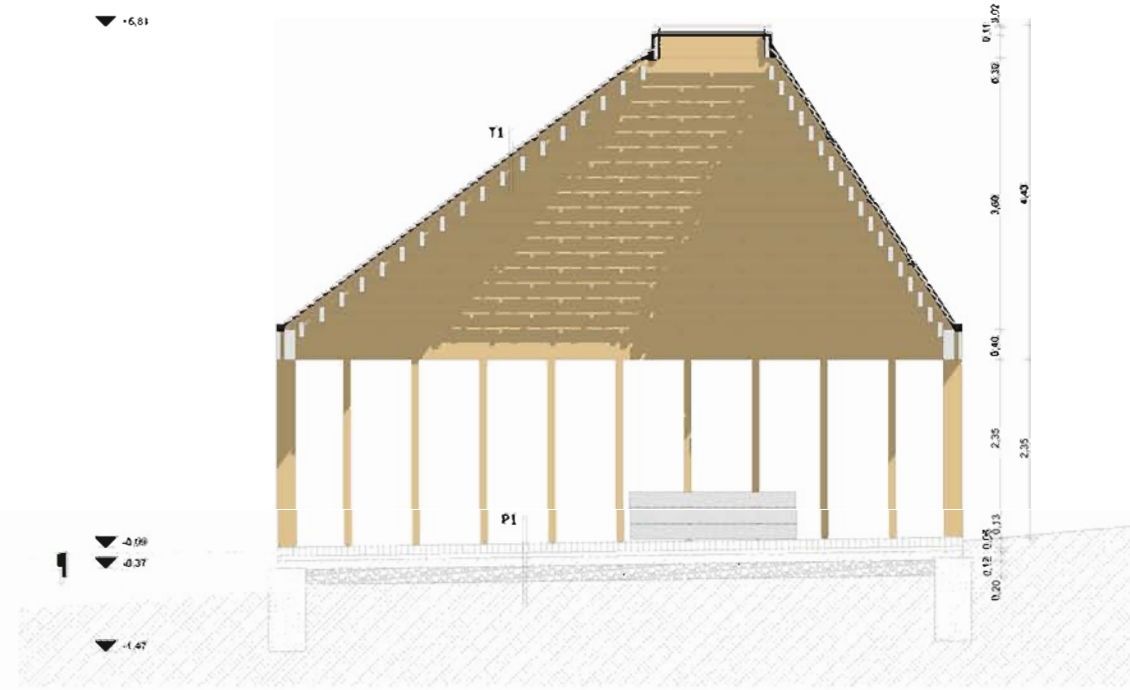
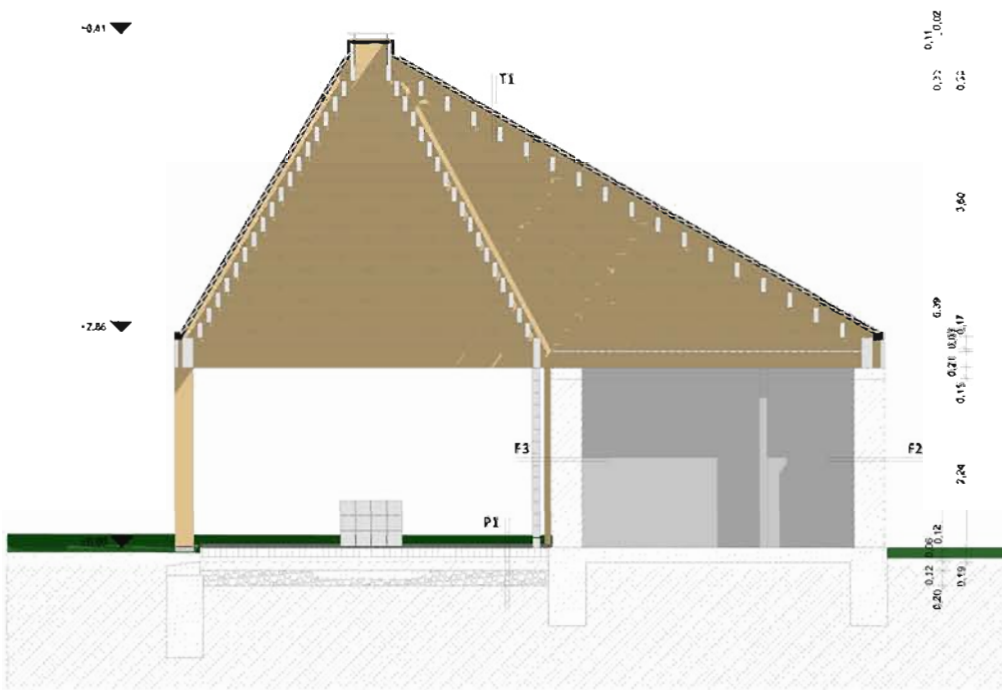

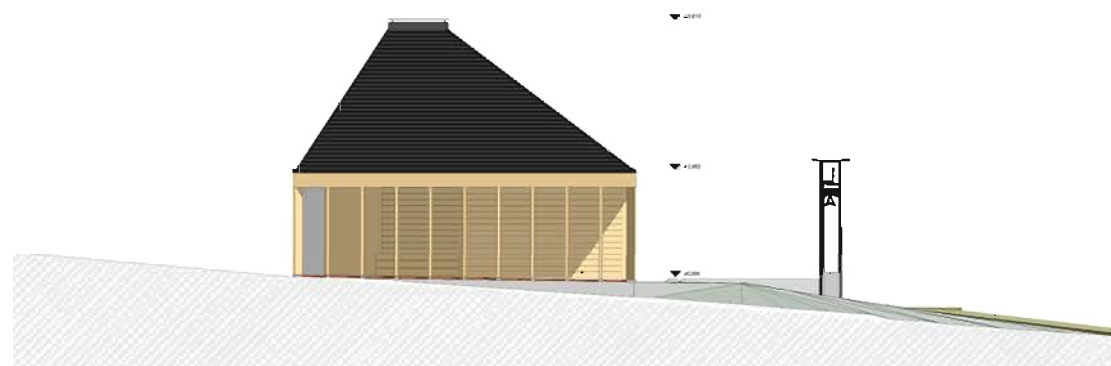
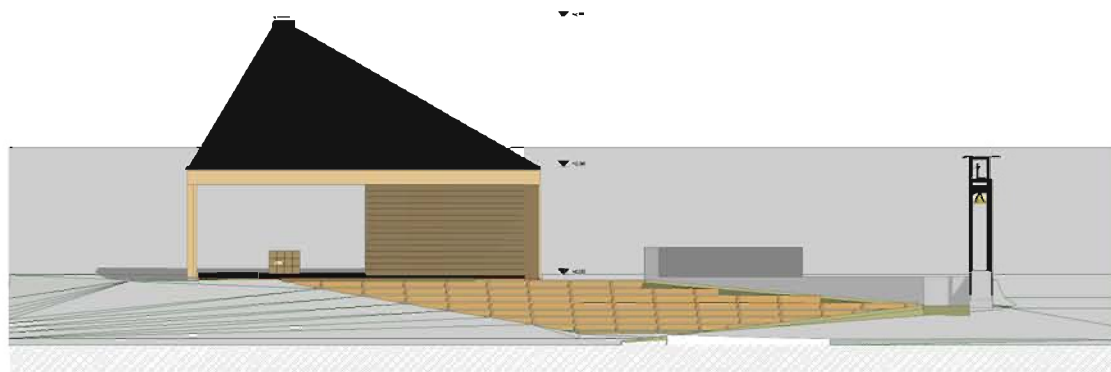
Alaprajz

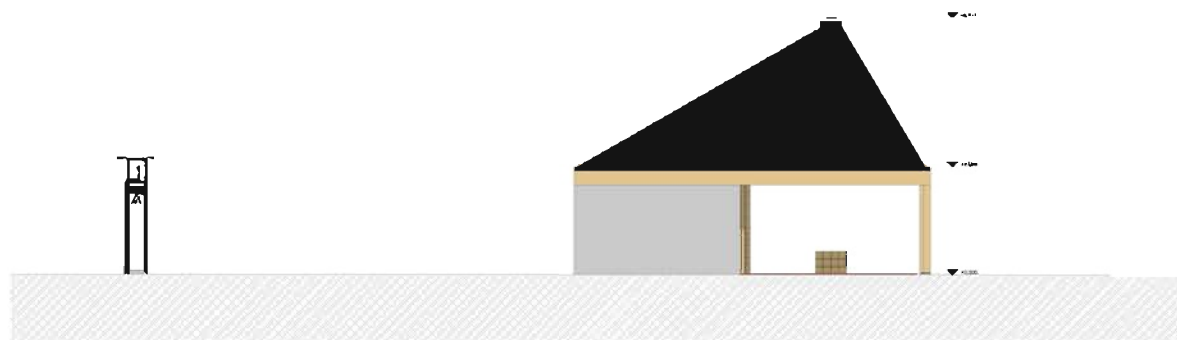
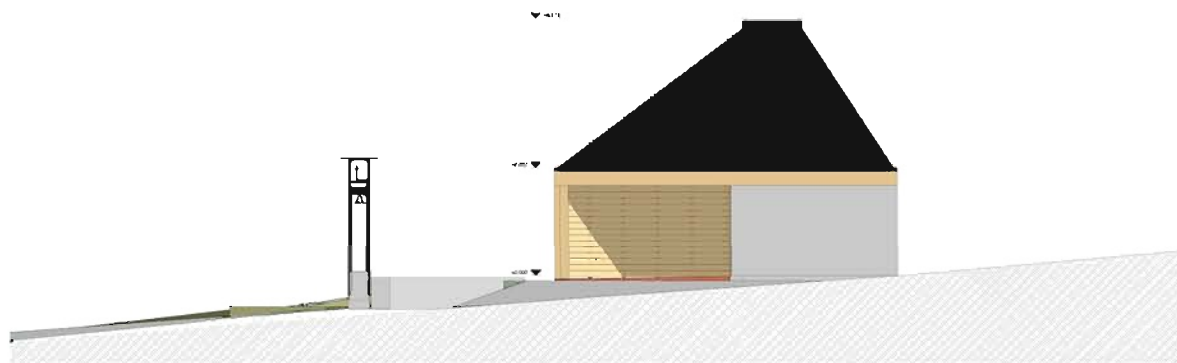
Metszetek

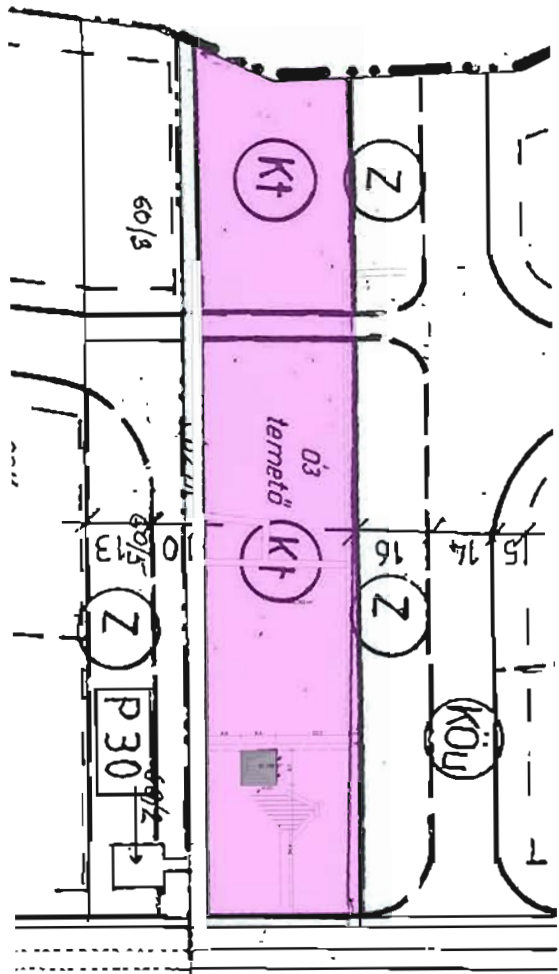

Homlokzatok

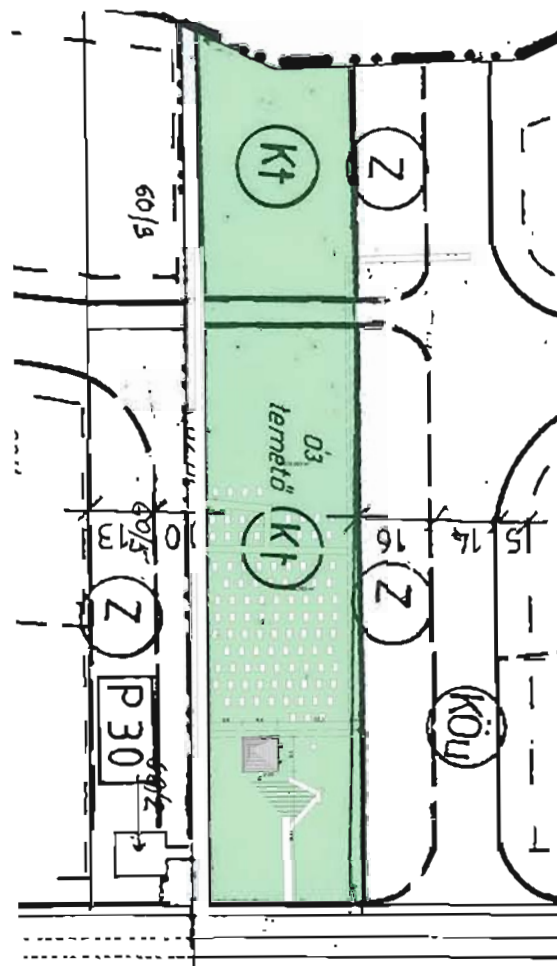

Homlokzatok

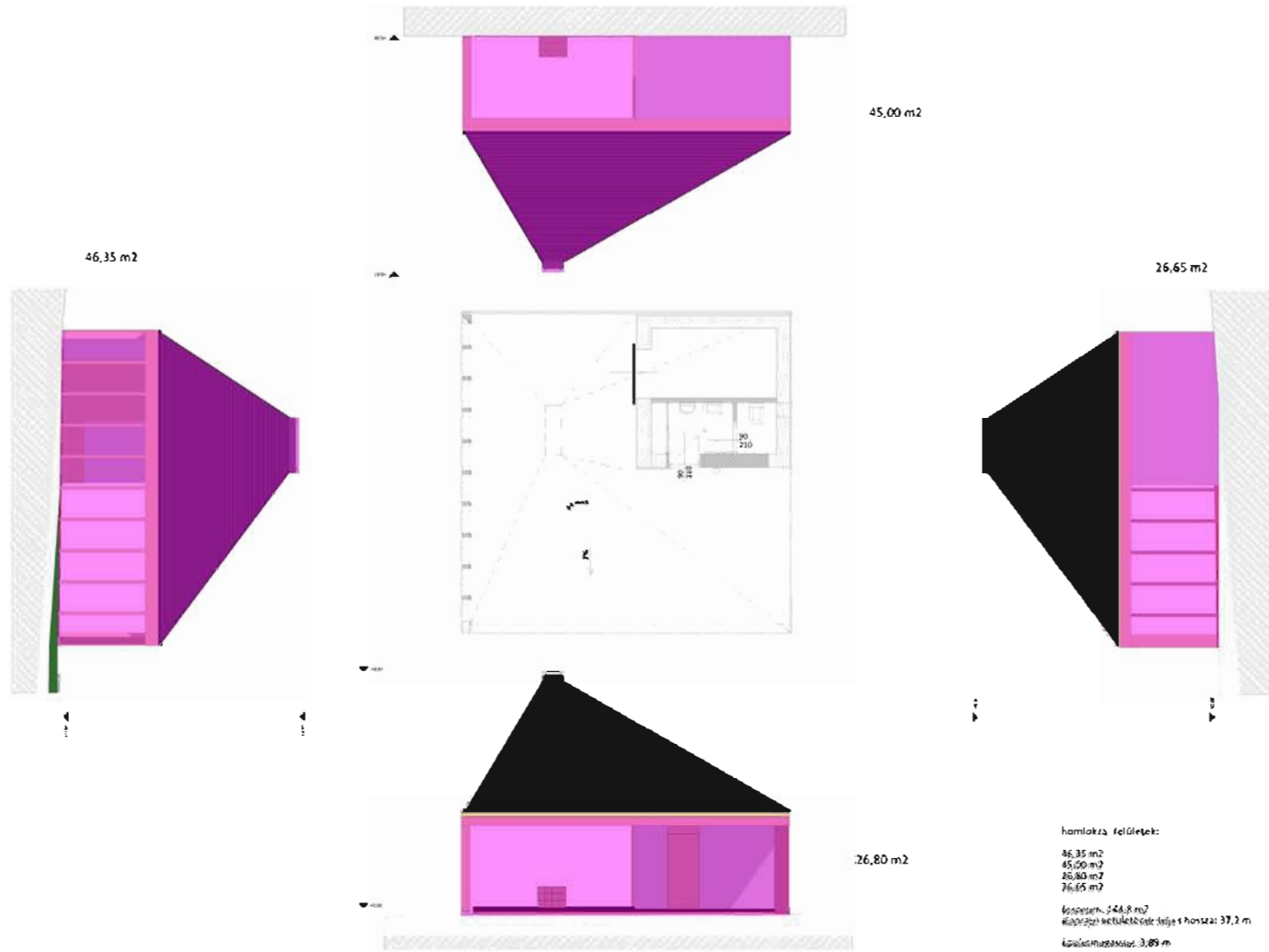

telek terület: 7848,5 m²
 beépítési százalék: 2%, 156,97 m²
 építmény alapterülete: 87,14 m²
 beépítettség: 1,11%
 brutó színerület: 1,54%

telek terület: 7848,5 m²
 építmény alapterület: 7848,5 m²
 építmény terület: 800,0 m²
 beépítettség: beépítési minimum 20%
 a területen: teljes terület aránya: 94,9%

Idomterv

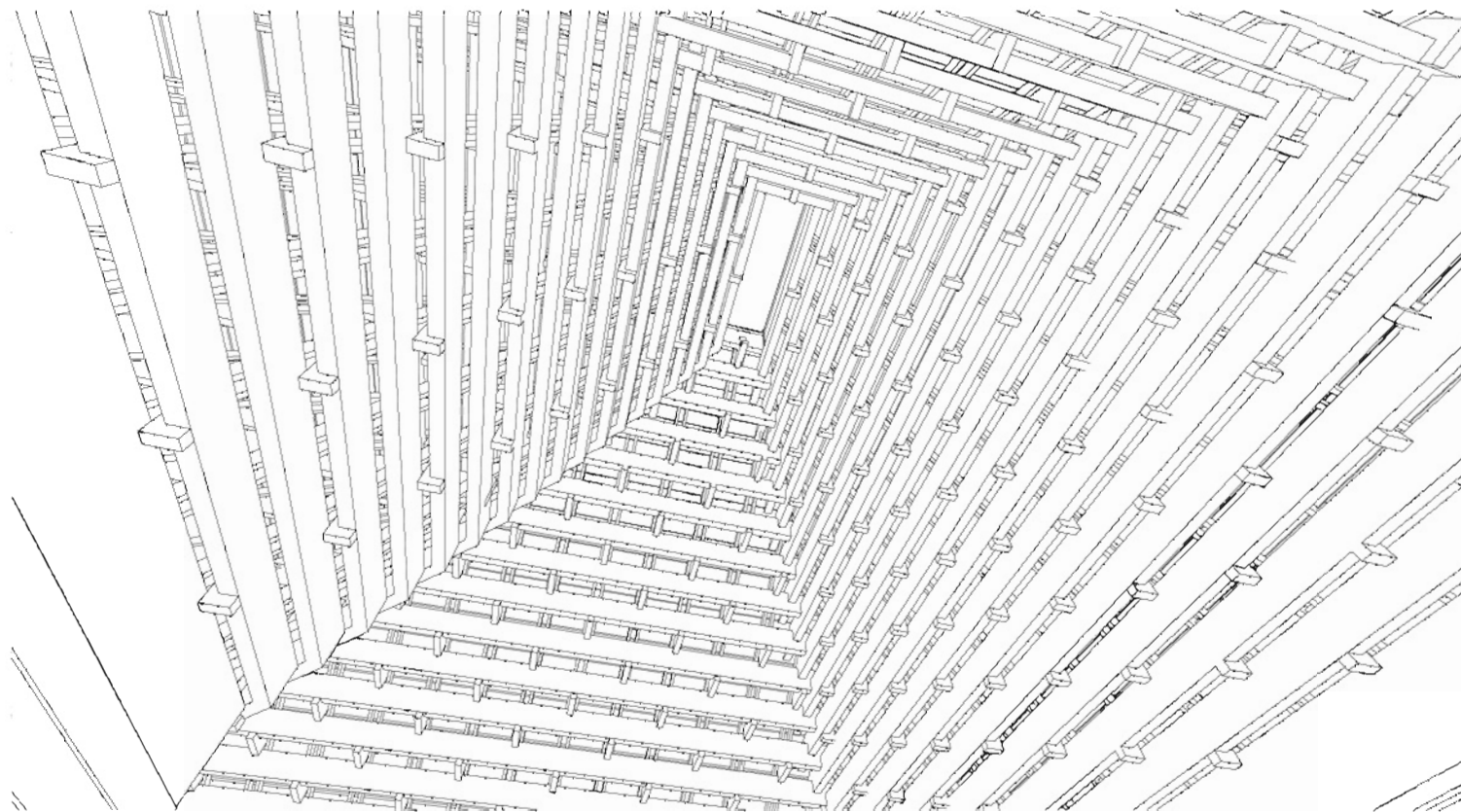

homlokzsi felületek:

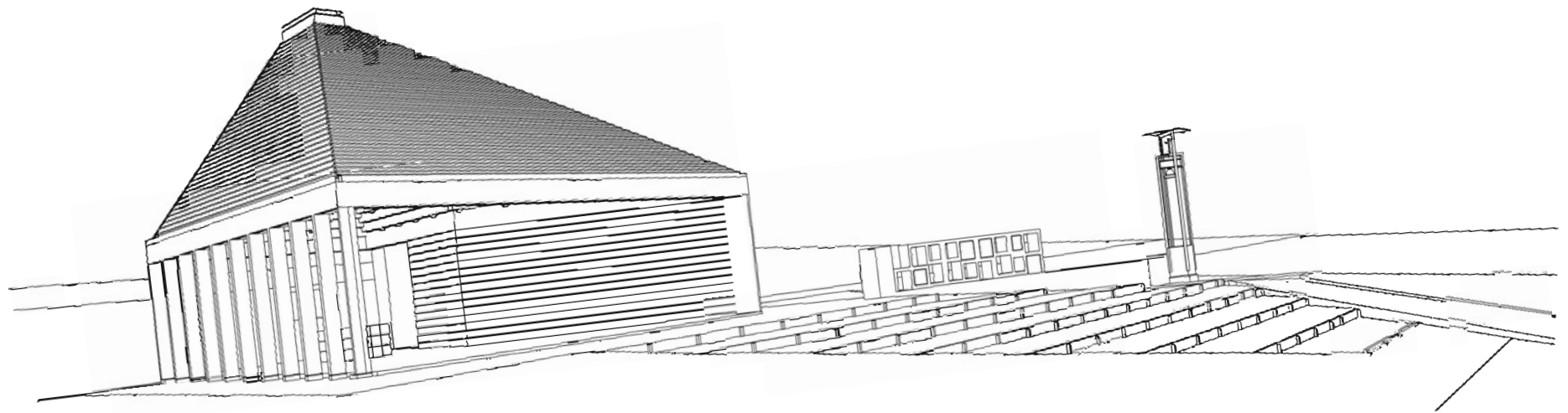
- 46,35 m²
- 45,50 m²
- 26,80 m²
- 26,65 m²

érintkezési felület: 244,8 m²
külső szélvonalak közötti távolság: 37,2 m
külső átmérő: 3,89 m

Látványterv

Látványterv

Látványterv

